

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովը երէկ իւր սովորական նիստն ըրաւ, ընդ նախագահութեամբ գեր. Տ. Գրիգոր Ս. Արքեպիսկոպոսի (ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը բայաւկայ էր՝ անձնական տկարութեան պատճառաւ) և ատենապետութեամբ վսեմափայլ Ստեփան փաշայի Արսլանեան:

Ատենական գործողութեանց կատարմանէն յետոյ, նորընտիր երեսփոխանք վաւերացան՝ որք են,

Ուրֆայէն՝ Յակոբ Էփէնտի իւթիւսն է:

Սերաստիայէն՝ Մկրտիչ Էփէնտի Մեքիքեան:

Եօզղատէն՝ Պաւլօղեան Լօղօֆէթ Էփէնտի թալասցի:

Ապա կարգացուեցաւ՝ ձեռնհասութեան ու իրաւասութեան միացեալ դիւանայ կողմանէ, Սոյ կաթողիկոսական խնդրոյն համար արուած տեղեկագիրն, և որոշուեցաւ յաջորդել թեր նշանակել մէջ նախագահել:

Քաղաքական ժողովոյ կողմանէ ալ կեդրոնական անտուկին ելումտից հաշուէլիւն ներկայացաւ, և որոշուեցաւ որ ազգային ժողովոյ ատենագրութեան մէջ անցնի և ապա հարկ եղած տնօրինութիւնն ըլլայ:

Ի վերջէ, ժողովն անցաւ Սահմանագրութեան վերաքննութեան խնդրոյն: Այս անգամի՞ գրաւոր առաջարկութիւնը կային՝ վարչական կազմակերպութեան վերաբերեալ որոց ամենքն ալ մի առ մի կարգացուելէն յետոյ, քանի մը երեսփոխանք ալ ատենաբանեցին. բայց սակայն դարձեալ որոշում չտրուեցաւ. այսու ամենայնիւ՝ կարծեմք՝ խնդրոյն այս մասն բաւական սլարդութեամբ ըլլալով՝ կարելի կըլլայ համաձայնիլ և որոշել յառաջիկայ նստին, որ ըստ սովորութեան կգումարի 15 օրէն:

Ժամանակէ մը հետէ շատերն կգանգատին, թէ մեր ազգին մէջ արհեստից յառաջագիւլութեան ու ընդհանրացման համար ո՞ր և է բանաւոր միջոց ի գործ դրուած չէ, և այս նպատակաւ գոնէ մէկ ընկերութիւն չտեսնուիր մեր ազգին մէջ:

Իրաւունք ունին այս գանգատն ընողները. որովհետեւ վարժարանի մէջ քիչ կամ շատ ուսումն առնող ու դուրս ելնող և անգործ ու անարհեստ թափառողներուն թիւը հազարաւոր է, և այսպիսեաց վիճակին նիւթական բարուրման համար ազգովին սահմանեալ և ո՛չ մէկ միջոց չկայ ցարդ: Չունիմք գէթ մէկ արհեստարան մը, կամ վարժարանէ ելողներուն գոնէ մէկ մասն արհեստա-

ւորներ ընելու միջոցներ. միթէ կարելի է, որ վարժարանէն ելողներուն ամենքն ալ դասատու, խմբագիր, գրագիր ըլլան և կամ կառավարական պաշտօնի մը մէջ դնուին:

Արդարեւ ծանր խորհրդածութեան ու կարեկցութեան արժանի է մեր այս վիճակն ալ. և եթէ տակաւին յապաղեմք՝ կարելի եղածին չափ դարմանել, չարագոյն պիտի ըլլայ վախճանը:

Հետեւաբար, մեծ եղաւ մեր ուրախութիւնը, երբ երէկ իմացանք որ Հայկազն Համալսարանի անունով ընկերութիւն մը կազմուել է այս օրերս, նպատակ ունենալով բաժանորդագրութեամբ Հայ գործաւորաց համար Արհեստական դպրոց մը և գործարաններ հաստատել, և ասոնցմով շահ ու օգուտ յառաջ բերել:

Երէկ միանգամայն տեսանք այս նորահաստատ ընկերութեան կանոնադրութիւնը, յորում մի առ մի նշանակեալ են նպատակն ու հիմնական սկզբունքն, ընկերաց իրաւունքն ու պարտքը, վարչական կազմակերպութեան եղանակն, ու ընելիք գործողութիւնը:

Այս ընկերութեան կեդրոնատեղին է Պօլիս՝ Գալլօքը խան՝ վերի յարկ թիւ 6, ուսկից մանրամասն տեղեկութիւններ կը տրուին ուղղորդին:

Յամենայն սրտէ կփախաքիմք, այսպիսի օգտակարագոյն նպատակաւ հաստատեալ ընկերութեան մը անխափան, անըդհատ ու հաւատարիմ յարատեւութեան, որով ամենածանր դժուարութիւնք կըլրանան, և որով շատ բարիք կծնանին, կսնանին ու կզարգանան:

Նաեւ, հրաւէր կկարդամք հասարակաց ընկերակցութեան ու քաջալերութեան, որովք՝ անկարելի համարուած շատ գործեր, հրաշալի գործեր, իւրոյս և յերեւան եկած են:

Արթնանք, մեր վիճակն՝ նիւթական ու բարոյական՝ շատ դառն ու տխուր է:

Յաւով ծանուցինք անցեալ շաբթու, թէ իղմիրի ազգայնոց մէջ դարձեալ երկպառակութիւնք երեւան կուգայ: Ահա այս շաբթու Պատրիարքարան եկած գրերը նոյնը կհաստատեն դժբաղդաբար: Մէկ կողմը կը պնդէ՝ թէ վերջին օրերս կատարուած երեսփոխանական ընտրութիւնը օրինաւոր և վաւերանալի է. իսկ միւս կողմանէ ընդհակառակն կը քննադատուի և անվաւեր ցուցնել եղած ընտրութիւնը, և կպահանջեն որ մայրաքաղաքէն մէկը զրկուի ընտրութիւն և նոր ընտրութիւն ընելու համար:

Բայց յայտնանէ, տեղւոյն Քաղաքական ժողովն ալ առանձինն ծանուցանե-

լով այս նոր երկպառակութիւնը, դարման կխնդրէ Պատրիարքարանէն:

Քէօթահիոյ հայ և յոյն ժողովուրդն՝ տեղւոյն Նայիպին դէմ բողոքոյ հանրագիր ուղղել են առ բարձրապատիւ մեծ Նպարքոսն, Պատրիարքարանաց միջոցաւ: Յիշեալ հանրագիրն մեր Պատրիարքարանի կողմանէ արդէն մատուցաւ Նորին բարձրութեան, և կլսեմք թէ ի մտոյ պիտի ըլլայ պէտք եղած տնօրինութիւնը:

Քէօթահիոյ թաւշանլը գիւղէն ալ քանի մը տաճկաց դէմ գանգատներ եկած ըլլալով Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարք Հայրը փութացաւ գրել առ վսեմ կուսակալն Պրուսայու՝ ի ձեռն գեր. Առաջնորդի տեղւոյն:

Կլսեմք, թէ խաղաղի քահանայական դասն ալ տեղւոյն թաղական խորհրդոյն դէմ բողոք բարձած է, քահանայական դասուն յատկացեալ հասոյթ մը թաղային անտուկին գրաւելու ելնելը յայտնելով:

Վաղը, իւսկիւտարի Սէլամիյէի վարժարանին մէջ դարձեալ կարեւոր նիւթերու վրայ ատենախօսութիւններ պիտի ընեն պատուաւոր անձինք: Կլուսամք, թէ ինչպէս անցեալ կիրակէ նոյնպէս և վաղը ունկնդրաց բազմութիւն ներկայ կգտնուի:

Բումէլի-Հիսարէն:

... խմբագիր

Ինչպէս կանխաւ լրագիրք հրատարակած էին՝ շաբթու օր, ի ժամ 8, ըստ հրաւիրանաց գիւղիս թաղ. խորհրդոյ՝ ամեն. Ս. Պատրիարք հայրն մեր՝ արժ. վահան վարդապետի հետ յատուկ զըրկուած եռաթի նաւակ մի նստած՝ Գումե դափուէն մեկնելով՝ երբ ի նաւամատոյցն մեր ժամանեց, անմիջապէս վեց քահանայք և թաղական խորհուրդն ու պատուաւոր գիւղացիք խումբ մի զինուորօք դիմաւորեցին Նորին Սրբազնութեան և առաջնորդեցին յեկեղեցին: Իսկ դպրոցին աշակերտք կարգաւ ճանապարհին վրայ շարուած՝ երգօք շնորհաւորեցին Նորին Սրբազնութեան դալուստը, և երգելով ի վարժարանն մտան, ուր համառօտ ուղերձիւ մի աշակերտք իրենց երախտագիտութիւնը յայտնեցին Նորին Սրբազնութեան, որ հաճած էր յայց ելանել աղքատիկ վարժարանի մի ազգային ուսանողաց. ամեն. Ս. Հայրն անմիջապէս համառօտ քննութեամբ տղայոց հայերէնի, տաճկերէնի և գաղղիարէնի մէջ ունեցած վիճակին տեղեկանալով՝ ի գորով շարժած հաճեցաւ խոստանալ ամ-

սէ ամիս իր անձնականէն 150 զրուշ վը-
ճարել յօգնութիւն և ի քաջալերութիւն
վարժարանին :

Յատկապէս յիշատակութեան արժանի
է վսեմափայլ Յակոբ պէյ խանտանեան ,
որ թէ՛ երեկոյին և թէ՛ կիրակի օր ցե-
րեկին ի պատիւ ազգին հաճեցաւ արժա-
նավայել յարգանք պատուել Նորին Սըր-
բազնութիւնը , որուն համար ի դիմաց
գիւղացւոց կը յայտնեմ մեր սրտագին շը-
նորհակալութիւնը :

Նաև յուշիս ամէն սկսեալ յիշեալ վը-
սեմ. Յակոբ պէյն ամսական մէկ մէծիտ
վարժարանին նպաստ տալ հաճեցաւ : »

1873 Յուլիս 28

Մեք ևս պարտիմք՝ հրապարակաւ
շնորհակալութիւն մատուցանել թէ՛ ամեն.
Ս. Պատրիարք Հօր և թէ՛ խանտանեան
Յակոբ պէյի :

Հիւանդանոցի մեծարդոյ Հոգաբար-
ձութեան կողմանէ :

... խմբագիր

Ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի բաժա-
նորդական հանգանակութիւնը ըստ պաշ-
տօնական յայտարարութեան Ազգ. վար-
չութեան Բաղ. ժողովոյ , 1875 ապրիլ 20
էն ի վեր սկսեալ ըլլալով գոյացեալ հա-
սոյթով հոգաբարձութիւնն տասն և մէկ
հատ Բուժէլի երկաթուղւոյ արժէտով
սեր գնեց , որոց թիւերն են հետեւեալ
կերպիւ :

512,664	563050
509,470	431,478
77,461	325,277
77,462	318,379
61,992	309,825
750,363	

Այսու առթիւ հարկ կը համարի Հո-
գաբարձութիւնս իւր շնորհակալիքը
յայտնել ամեն անձանց , որք ազգասիրա-
բար մասնակցելով յիշեալ հանգանակու-
թեան՝ անոր արդիւնաւորութեանը փոյթ
ունեցած են . իսկ գալով տակաւին մաս-
նակից չեղող ազգայնոց , կը փութայ
Հոգաբարձութիւնս զանոնք ևս հրաւի-
րել որ բարեհաճին այսպիսի օգտակար
ձեռնարկութեան մը մասնակցելով քաջա-
լերել զայն և անոր նպատակը արդիւ-
նաւորել : Մնամ յարգանք

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

75 Յուլիս 23 Սէնթեմբեր
Դրասեն. Ազգ. Հիւ. Մ. Մանուկեան
Յ. Գ. Պուրթէշի արժեւորումներէն թիւ
57 , սէրի 4774 և թիւ 14 , սէրի 5770
(ամօնութի) ջնջուած ըլլալով անոնց տեղ
առնուած են թիւ 28 , սէրի 2994 և թիւ
11 սէրի 2040 :

Դարձեալ՝

... խմբագիր

Նախընթաց մայիս և յունիս ամսոց մէջ
Ազգ. Հիւանդանոցի նուէր շնորհող Մեծ.
անձանց անուանքը յայտնելով Հոգաբար-
ձութիւնս , իւր խորին շնորհակալիքը կը
մատուցանէ ամեն անոնց որք մարդասի-
րաբար բարեհաճած են միտնալ Հի-
ւանդանոցի խեղճ պատասպարեալները
առատ նուիրօք :

Ամեն. Ս. Պատրիարքէ	650
Մեծ. Էֆէնտիէ մը 12 թօփ բանթալօն	
ցու և 7 թօփ սօդուս	4645
Մ. Յակոբ Էֆ. Աշքեանէ	2300

» » » բրինձ 317 .բշ.	849.40
Եղիազար » Մելիքեան	300
Յակոբ » Դուլումճեան	300
Ստեփան » Փափաղեան	260
Տօքթէօր » Խօրասանճան	260
Սըվաճի բարեսէր արհեստաւորներէ	300
Պողոս Վ. Նաթանեան	130
Ներսէս » Ասլանեան	65
Ամբրոսիոս » Ռուբինեան	65
Գրիստոստուր Էֆ. Ղազարոսեան	130
Աբրահամ » Յրէնկեան	100
Դ. Պ. » Արապեան	130
Էֆէնտիէ մը	130
Բարեսէր Կեսարացիներէ	130
Զ. խանի Էվէրէկցի կոշկակարներէ	76 1/2
Զ. խանի Թօմարզացի կոշկակարներէ	20
Մեծ-նոր խանի սենեկապետէն	60
Ն. վարդուհեան Վ. Հոգաբարձու.	51
Մեծ. բարեսէր անձէ մը	51
Մ. Էֆէնտի Եֆ. յիրմէնճեան	38 1/3
Գրիգոր » Օտապաշեան	32 1/2
Անձէ մը	25 1/2
Պ. Էֆէնտի Պալթաթեան	25 1/2
Յովհաննէս Էֆէնտի Շամլեան	25 1/2
Անձէ մը	25 1/2
Աստուր Էֆէնտի Գաղանճեան	25 1/2
Գրիգոր » Ակնեցի	25 1/2
Աստուածատուր Էֆ. Թէփէլեան	25 1/2
Թադւոր Էֆ. Գաբրիէլեանէ	12 1/2
Բարեսէր անձէ մը	8
Համես. Տիկին Մարգարեանէ	10
	11,282

1875 Յուլիս 24 Գործակալ Ազգ. Հիւ.

Ս. Մ. Հիւանդանոց

Երզնկայէն :

... խմբագրապետ

Երզնկայի Գրիտինեան աղջկանց վար-
ժարանի շինութեան համար եղած հան-
գանակութիւնը՝ զոր հրատարակած եմք
ըրադրոյդ 928-929-939-946-957-972 թի-
ւերով նոյնը այս անգամ ամբողջապէս
շրջանակի մը մէջ առնելով ինչպէս նաև
ծախուց ամբողջ տետրակն ալ , քաղա-
քիս չորս եկեղեցեաց դռները ութական
օր մնալու պայմանաւ կախած եմք ի
գիտողութիւն համայն ազգայնոց :

Յայտնի է թէ հանգանակութեան ամ-
բողջ գումարը եղած է 22316 1/2 ղշ. եւ
այս գումարը ինչպէս հաւաքիչներու ձե-
ռամբ մեզ յանձնուած է , նոյնպէս և
մեք հետզհետէ վճարած եմք զայն Բաղ.
ժողովոյ որոշմամբ շինութեան վերակա-
ցու կարգուած Մ. Մնացական եղբօր և
ճարտարապետ Պ. Պողոսի ձեռամբ եղած
ծախուց համար , հետեւեալ կերպիւ :

Տիւրկէրի , Սիլիսի , Պէննէի Բը-	
ղատի օրականը 1874 օգոստ. 7էն	72 փոյ.
մինչեւ Նոյ. 28	7589 30
Բէրէստէյի	6493
Գերբիճի	1085
Գարի	1186
Խղարճի	1716 30
Խալփայի օրականը	4200
Մ. Մնացականի օրականը	1000
Գարֆիցայի	699
Տօղրամաճիլին չերչիվէներու համար	450
Յարդի	445
Սեւ դամ , րիզէ ևն.	389
Գերբիճի քիրա	360
Մարդակ	250
Ղամիշ	144

Հին դպրոցը քակելու և նորին	
հիմը բանալու համար	200
Տէօքմէճիլին	292 20
Չիլինկիլին	185
Գիրէմիտ	250
Երկաթ պատուհաններուն	91 20
Բարմախներուն	82
Գիրէկի	30 30
Գիրէմիտի քիրա	22 20
Թուղայ	35
Երկու չուան	15
Գիրէճ	22 20
Խուլճիլին	23
Գիրէկ	10
Խղարճիներուն թէգքէրէին	6 20
Երկու ջուրի աման գործաւորաց հմր.	4
Թուղայի քիրա	2 20
	24250 10

Այս 24250 ղշ 10 վարան աղջկանց
վարժարանի շինութեան ամբողջ ծախուց
գումարն է :

Սակայն Միլիեան Գալուստ աղան յա-
նուն աղջկանց վարժարանի իւր քով հա-
ւաքուած դրամէն 390 ղշ ժողովոց կը-
նիքներուն և երկու տետրակի գին ին-
քը տուած ըլլալով , զայն ևս այս ծա-
խուց գումարին վրայ կաւելցունեմք հա-
շիւը ուղղուելու համար . վասն զի իրմէն
առնուած գումարէն առանց 390 ղշը
զեղչելու ամբողջապէս անցուցած եմք
մտից գումարին մէջ :

Շինութեան ծախք	24250 10
Կնիքներու և տետրակաց ծախք	390

Մտից գումարը զեղչելով՝	24640 10
	22316 20

Բաց պարտք 2323 30

Սոյն ծախուց մանրամասնութեան
տետրակը՝ շինութեան վերակացուն և
ճարտարապետին կողմանէ ստորագրեալ
իմ քովս գտնուելով իմացունելէ ետքը ,
շնորհակալութիւն կ'յայտնեմ այն անձանց ,
որք ազգասիրաբար յանձն առին իրենց
նուէրներով մեր այս ձեռնարկին ի կա-
տար հասնելուն նպաստել և հետեւաբար,
պատճառ եղան Երզնկայի իրական սեռի
ապագայ փրկութեան այս մեծ գործին :

Մենք մեր կողմանէ բան մը չըրինք ,
այլ միայն պարտաւորութիւննիս կատա-
րած եղանք . կ'յուսամք թէ տակաւին
իրենց պարտաւորութիւնը չ'կատարող
ազգայինք ալ պիտի փութան իրենց նը-
ուէրները շնորհել որով թէ՛ վերջիլեալ
բաց պարտքը տրուի և թէ վարժարանին
մնացած պակասն ալ շինուի , որ առ նը-
ուազն 4000 ղշ ի կարօտ է :

Մնամ սիրելի ազգիս անձնուէր
1875 Յուլիս 17 պաշտօնեայ

Գրէմիտ Ե. Վ. Ալեքեան
Ս. Հայց Եկեղեց

Աւելորդ կ'համարեմք՝ մեր կողմանէ
հրաւեր ու յորդոր կարգալ Երզնկայի
պատուարժան վիճակայնոց , շինութեան
ծախքէն մնացած պարտուց վճարման և
պակասին լրման համար : Անտարակոյս
եմք , թէ ինչպէս յօժարակամ փոյթ տա-
րին վարժարանին կառուցման համար ,
և շատերը՝ երկու սեռէ՝ մասնակցեցան ,
նոյնպէս մտադիր պիտի փութան բառ-
նալ մնացած պարտքն ալ , և միանգա-
մայն բոլորովին ի դուլս տանիլ իրենց
սկսածն :

Անցեալ չորեքշաբթի առաւ թերթով իւսկիւտարի երկսեռ վարժարանաց մէջ ամեն Ս. Պատրիարք Հօր այցելութեան առթիւ տեղի ունեցած հանդէսը նկարագրեցինք, բայց թերթիս անձկութեան պատճառաւ չկրնալով հրատարակել ատենախօսութիւնները, այսօր կհրատարակեմք հետեւեալն՝ զոր խօսած է առաջին կարգի աշակերտուհեաց մէկն :

« Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք և բարեխնամ Հայր մեր Հոգեւոր :

Մեք որ ի հեռուստ մանկական քնաբաւ մեր որդիական սէրը Ձեր բարձր Սրբազնութեան բացատրելով յանչափս կուրախանայինք՝ որչափ առաւել կուրախանամք այժմ, երբ ինքզինքնիս Ձեր հայրական քաղցր ներկայութեան մէջ կը տեսնեմք, որ պատեհ առիթ է մեզ բարանցի յայտնել այն որդիական խորին համակրանքը, զոր տարագիր հօր մը դարձին կզգայ հայրակարօտ որդին :

Սրբազան Հայր, հրաման ըրէ՛ք ինձ՝ յայտնել թէ, մեք այնպիսի ժողովուրդ մ'ենք, որ անհովիւ հօտի մը նման օտարութեան մէջ ցրուած կը թափառիմք, մեք այնպիսի տառապեալ ժողովուրդ մ'ենք, որ միշտ Ձեզ նան քաջ հովուաց պէտքն ունիմք, և ահա՛ երկինք Հայոց ծովացեալ արտասուքէն ձանձրացած գըլթաց մեր վրայ և Ձեր Սրբազնութիւնն նոր Մովսէս յարոյց ՚ի մեզ, որ տգիտութեան փարաւոնը ոտնահարէք, և որ թշուառութեան ծովուն մէջէն ճանապարհ բանալով զմեզ ճշմարիտ կենաց երկիրը, այն է՝ լուսաւորութեան աշխարհը մոծանէք, որոյ տարերքն է սէր, խաղաղութիւն և կենաց ընդհանուր ներգաճակութիւն :

Ուրեմն եզրկատական շղթայները թո՛ղ փշրին նոր Մովսիսիդ քայլափոխին տակ, և փարաւոնի հպարտ ոգին թո՛ղ խոնարհի դիտութեան տասն հրաշից առջև, որոյ սահմանը հանդերձեալ էք գծելու մեր հոգեւոյն՝ մեր սրտին մէջ Հայաստան աշխարհին մէջ :

Փա՛ռք այս ուսման տաճարին, յորում բուն Ձեր կոչումը կը պատարագի այսօր և որով մեք ազատութեան վերածնութեամբ կը սրբապարծիմք օր ըստ օրէ՝ փա՛ռք այս դիտութեան Նդեմին, որոյ ծաղիկները դեղածիծաղ բողբոջելու միշտ փոյթ ունիք Ձեր Հայրական սիրոյ ցօղերով : ճշմարիտ փա՛ռք այս օրին, որ բարեբաղդ եղանք Ձեր բարձր Սրբազնութեան անզուգական ներկայութիւնը դարձեալ վայելել, որով և մեր առ Ձեր անդին կենան պարտաւոր եղող օրհնութիւնը մեր մանկական շրթներէն բարեպատեհ ներկայիւս ահա կը թռչին սըրտադին և կը բարձրանան յերկինս, խընդրել Ամեն Տեառնդ սէր Հայրական, կարողութիւն քաջի և համբերատար ոգի, որ սրբազան ուխտիս նուիրեալ այն տաճարը շատ տարիներ Ձեր բարձր Սրբազնութեան շնորհաբեր գալուստը վայելէ, որով և մեք խի արեւու պայծառ միջօրէն ողջունել բաղդաւորիմք :

Ճեմ : Երկսեռ վարժարանի Գրդ. կարգի աշակերտուհի

19 Յուլիս 1875

Ձապէ Թ. Խանճեան

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Այն տպագրապետները՝ որ յանձն

կառնուն արժան գնով տպագրել ազգային ժողովոյ ատենագրութիւնները, կը հրաւիրուին Ազգ. Ելուածից Հոգաբարձութեան կողմէ՝ անձամբ ներկայանալ յառաջիկայ հինգշաբթի օր (օգոստ. 7) ժամ 6 էն մինչև 8 ի Պատրիարքարան, ուր վերջին գնահատութիւնը տեղի պիտի ունենայ :

1 օգոստոս 1875

ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կ. Պօլիս

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննայի և Բեդրսպուրկի օսմանեան դեսպանաց՝ որ բացակայ կդառնան ին իրենց պաշտօնատեղիներէն, հրաման գացեր է դառնալ և գտնուիլ իրենց պաշտօնին գլուխը :

— Հէրսէքի զօրաց հրամանատար Ֆալլի փաշա, երէկ ուղեւորեցաւ մեծ Եպարդօսին և զինուորական գործոց նախարարին հետ երկար տեսնուելէն յետոյ :

— Հալէպի կուսակալութեան Մէքթուպճի կարգեցաւ Աթըֆ պէյ՝ երկրորդ աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեամբ : Սա արդէն յիշեալ կուսակալութեան թղթակցութեան, տըպագրութեան ու լրագրութեան վերատեսուէ էր :

— Գոնեայի կուսակալ Հիւսէյին Ավնի փաշա կիւրակէ օրը Վիէննա հասեր, և հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս գալու համար ճամբայ ելեր է :

— Հինգշաբթի երեկոյ մայրաքաղաքս հասաւ ուսական դեսպանը :

— Կայսերական ճարտարապետ վսեմափայլ Սարգիս պէյի իզմիտ ուղեւորութիւնը ետ մնացեր է՝ անձնական տկարութեան պատճառաւ :

— Արդէն ծանուցուած է, թէ Բուսանիոյ իշխանութիւնը կուղէ նաւահանգիստ մը շինել սև ծով : Արդ՝ կլեմք թէ յիշեալ իշխանութեան գործակատարը հինգշաբթի օրը Բ. Գուռն երթալով արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսնուել է, նաւահանգիստին շինութեան հրամանն ստանալու համար :

— Դարձեալ լուր կայ, թէ Եզրկատուի բարձրապատիւ Խտիֆ մօտերս մայրաքաղաքս պիտի գայ :

— Հասարակային շինութեան նախարար Էտհէմ փաշա՝ որ Շուրայի Տէվլէթի անդամոց կարգն անցած էր, այս պաշտօնէն ալ հանուեր է :

— Անցեալ յուլիս ամսոյ մէջ, 260 հզր հոգի անձուդարձ ըրեր են Ղալաթիոյ ներքնուղիէն :

— Մայրաքաղաքէս Բատօսի մէջ բերդարդել ըլլալու համար, եզրկատական շողենաւով ճամբայ հանուած երեք դատապարտեալք, Շիրայի առջև հասած ատենին յաջողքն են երկաթին կոտրել ծովը նետուիլ ու նաւահանգիստն ելնել Շատ խուզարկութիւն եղեր է, բայց չեն բռնուեր :

— Պալատ գինով մարդ մը ձի հեծած, նեղ փողոցէ մը վազելով անցած ատենը, առջևը ելնող երեք կիներէն մէկուն վըրայ գացեր, կոխտեր ու վիրաւորեր, և ինքն ալ նոյն պահուն ինկեր վիրաւորուեր ու ոստիկանութեան ձեռքն անցեր է :

— Կարնոյ դաւառական լրագիրը (Լնվարը Շարգիյէ) կուտայ հետեւեալ գոյժը :

« Յուլիսի 10 ին, Չըլտըրի դաւառին իրտանօճ գիւղաքաղաքին մէջ հրդեհ պատահելով, կառավարութեան պաշտօնատունը՝ մաքսատունը՝ 2 սրճարան՝ 2 փուռ՝ 60 խանութ և 23 տուն այրեր, և այս պատճառաւ մեծ փնաս եղեր է : Հըրդեհին ժամանակ ուժգին հողմ ըլլալուն պատճառաւ, հրդեհը մէկ տեղէն միւսը դիւրաւ ճարակեր, կարասի փախցունել անկարելի եղեր, և միայն կառավարական տետրակներն ու թուղթերը ազատեր են :

Փարիզի բնակչաց կողմանէ բողոք եղեր է տեղւոյն քաղաքապետութեան, թէ մատաճառք, նպարավաճառք և այլ այսպիսիք պակաս կկռնեն : Եւ քաղաքապետութիւնը՝ որ արդէն այս նենգութեանց դէմ կհսկէ, այս անգամ որոշեր է, որ տեղ տեղ կշիռ ի ձեռին գործակալներ պատրաստ գտնուին և ժողովըրդէն մէկը եթէ կասկածի իր առածին կշռոյն պակասութեան վրայ, գործակալին կշռել տայ, և պակաս տուող խանութպանը ըստ օրինի պատժոյ ու տուգանաց ենթարկուի :

— Գերմանիոյ կայսրը պատուանշան շնորհեր է՝ Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլիեանիին :

— Սպանիայէն եկած վերջին լուրերը մէկմէկու հակառակ են : Ալֆօնս Թադաւորին կողմանէ տրուած լուրերուն եթէ հաւատ ընծայուի, քանի մը շաբաթէն բողոքովին անհետ կըլլան Բարլոսեանք, և Ալֆօնս բոլոր երկրին կտրէ ու խաղաղութիւնը կվերահաստատի ընդամենայն Սպանիա : Իսկ Բարլոսեանք այնպէս կցուցնեն թէ, Ալֆօնսի զօրքը բոլորովին բնաջինջ ըլլալու մօտ է, և յետ սակաւ միոյ՝ Գարլոս պիտի ելնէ բարձրանայ Թադաւորական գահը : Բայց ասոնց և ո՛չ մէկն ստոյգ է, և դեռ երկու կողմն ալ կմնան անյաղթ :

— Պէրլինի մէջ քօլէրայի նշաններ ցըցունող հիւանդութիւնք կան այս օրերս, և մեռնողներուն թիւը շատ է եղեր :

— Պելճիոյ կառավարութիւնը լսելով, թէ հաշակաւոր Բօշֆօր Պրիւքսէլի մէջ Գաղղիոյ ներկայ հասարակապետութեան դէմ Գօմիւն անուն խիստ ծանր տետրակ մը տպագրել կուտայ, տպարանը կոխել և տետրակներն գրաւել տուեր է :

— Ռուսիոյ կառավարութեան զօրութիւնը, 29 զրահաւորներէ և 196 հասարակ նաւերէ կըաղկանայ, որոց մէջ 521 թնդանօթ կայ : Ծովային զօրաց թիւը՝ 24500 է, և սոցա համար 1025 հրամանատար կայ՝ ամեն աստիճանէ :

— Օտէսայէն գրուածին նայելով՝ այս օրերս արմտեաց դիները բարձրանալուն պատճառաւ, տեղւոյն վաճառականք մեծապէս շահեր են : Մասնաւորապէս կը յիշուի յոյն վաճառական մը, որ մէկ միլիոն ռուպլիէն աւելի շահեր է՝ աժան գնով առնուած բաղմամթերարմտիք առձեռն ունենալով :

Ռուսիոյ մէջ երաշտութիւնը բաւական ժամանակէ հետէ տիրած ըլլալով, երկրագործութիւնը մեծապէս փնասուեր է,

և անտառաց մէջ սաստիկ ջերմութեան պատճառաւ հրդեհներ պատահելով՝ մի- լիոնաւոր բուսական փայտեր եղեր են :

— Ռուսիոյ կառավարութիւնը մինչև ցարդ զինուորական վարժարանաց մէջ ձրի կընդունէր՝ կովկասեան նահանգի տղայքն : Այժմ այս արտօնութիւնը ջըն- ջեր , և որոշեր է Տփլիսի մէջ զինուորա- կան վարժարան մը հիմնել , և միայն 175 հոգի ընդունիլ ձրիաբար . իսկ անկէց ա- լելին՝ 200 բուսական թուղակաւ :

— Լոնտոնի թայմըզ գետին եղերքը գտնուող անգղիացի մը տեսնելով , որ ալիք յափշտակեցին եղերքը գտնուող 3-4 տղոց մէջէն օրիորդիկ մը , անմիջա- պէս գետը կնետէ իւր հետ գտնուող ամերիկեան խոշոր շունը : Անասունը իս- կոյն եղերքը կհանէ աղջկին , ուսկից տունը կղրկուի :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
Օգոստոս 1

Քօնստնուտէ	45-56
Սօսիթէ Ժէնէրալի բաժինը Անգ. լիւր.	7-
Քրէտի » » Օսմ. »	9,25
Երկաթուղեաց՝ » » Քր. »	121,75
Թրամուէյ » » Օսմ. լիւր. »	5,10
1865ի փոխառութիւն » » Քր. »	536,
1865ի » » » » »	538,
1869ի » » » » »	272,
1872ի » » » » »	79,75

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Ասաքիւրի շահանէ երդաք անպարքնա միւսպայեա օլունաճագ օլան 60,000 գըյէ էրինմիշ վէ սըզաբըբըմըշ օլարագ սափի բուսէլի եաղընըն էսմանը մէթալիք օլա- րագ հէվալէթէն իթա օլունմագ իւղըէ՝ պէհէր գըյէսի 13 զըշա թալիպի էօհ- տէսինտէ օլտուղընտան , աղըսթօսը բու- մինին տէօրտիւնճի փաղար իրթէսի կիւ- նի գարարը գաթիսի վէրիլէկինտէն՝ իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզ- քիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիլէ կէլմէ- լէրի :

31 թէմուզ 1875

Պէյդօզ տապալիսանէ վէ գալէվրա- խանէսինտէ քէային պիր պապ համամ վէ իքի պապ պաղալ աիւքանը իլէ իքի պապ գահվէ տօքսան պիր սէնէսի ա- ղըսթօս իպթիտասընտան իթիպարէն պիր սէնէ միւտտէթլէ իճարէ վիրիլէճէք , վէ ճիւմլէսի սիւմ մէճիտլէ իկիրմի պիրէր ղըուշտան , շէհրիլէ 1800 ղըուշ իճար իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ՝ աղօսթօսը բուսինին պէշինճի կիւնի գարարը գաթի- սի վիրիլէճէկինտէն , իսթիճարընա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ տարը շու- րայի ասքէրիլէ կէլմէլէրի :

31 թէմուզ 1875

Փամուգտան մամուլ էշեայի խըյա- մլիլէ՝

26293 գըյէ չատըր գօլանը պէհէր գը- յէսի 17¹/₂ ղըշ :

1895 գըյէ եաթա իփիլիկ պէհէր գը- յէսի 17¹/₂ ղըշ :

12473 գըյէ փամուգ իփի պէհէր գը- յէսի 17¹/₂ ղըշ :

Գասթամուլնի իփի՝

5588 գըյէ գալըն պէհէր գըյէսի 10¹/₂ ղըշ :

5588 գըյէ ինճէ պէհէր գըյէսի 10¹/₂ ղըուրուշ :

Ասաքիւրի շահանէ էլպիսէ անպարքնա լիւղումի օլան ճէման 40661 գըյէ փա- մուգտան մամուլ էշեայի խըյամլիլէնին պէհէր գըյէսի օն եէտի պուշուգ վէ 11176 գըյէ Գասթամուլնի իփիլիկ պէ- հէր գըյէսի 10¹/₂ ղըշա օլարագ թալի- պի էօհտէլէրինտէ օլուպ՝ աղօսթօսը բու- մինին տէօրտիւնճի փաղար իրթէսի կիւ- նի գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն , իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիլէ կէլ- մէլէրի :

29 թէմուզ 1875

ԱԼԹԵՆՃԸ ՏԱՅՎՐԷ ԻԼԱՆԸ

Անա լաղըմը ինչա օլունան սօքաղըն պէշինտէ վաքի , պէյուլթ վէ մէնաղի- լին քուլաք թալիլ օլունան քիւշիւք լա- ղըմլարընըն , պիր ան էվվէլ եաբտըրըլ- մասը , ասհապընա իթթար օլունուր :

Իշպու ինչա օլունաճագ քուլաղլար , թէմիլ հարճ իլէ օլարագ լիւքէլ սէքիլ բարմաք արղընտա վէ օն իքի բարմաք քատինտէ վէ իւսթիւ քարագլը օլաճաք , վէ քուլաղլարըն խանէ իլինտէ պուլու- նան լաղըմ իլէ պիրլէշալիկի մահալէ թի- մուր ըսղարա քօնուլմասը լաղըմ կէլիւր . պէյուլթ վէ մէնաղիլի մէզքիւրէ էսհա- պը իսթէտիլէրի հալտէ , իշպու գու- լաղլարըն ինչաք իլին Տայիրէ թարա- ֆընտան եաբտըրըլմաքտա օլան մէզքիւր անա լաղըմլարը միւթահիւտլէրի իլէ բա- ղարըք իտէպիլմէլէրի տալի այրըճա ի- լան օլունուր :

24 Յուլիս 1875

Սէր քեաթիպ
Սիճն Բաթալեան

Ալթընճը Տայիրէ տալիլինտէ մուհ- թաճը թամիր օլան սու եօլլարընտան , Պահրիլէ վէ էվքաֆ հիւմայուն նէղարէ- թը ճէլիլէրինէ այիտ օլանլարըն սիւրա- թը թամիր լիւղումի , վաթ ու զէմա- նը իլէ նէղարէթը միւշարէլէյհիւմա արղ ու իշար գըլընմըշ , վէ շէհրէ այիտ պու- լունանլարըն տալի Տայիրէճէ թամիր ու թէրմիլինէ իպթիտար օլունուլ իսէտէ , հէր քէսին մալիւմի օլտուղու իւղըէ , պէյուլէ մէմլէքէթ իլին թամիր ու թէճ- ալտ օլունան սու եօլլարընըն մէսարիֆի վաքաասը , սու ասհապընտան աիւլ վէ թահսիլ օլունմաք մէրի իւլ իճրա օլան ուսուլու իգթիլապընտան պուլունտու- ղունտան , վէ թամիրաթը մէպհուսէտէն էն ղիյատէ քէնտուլէրի իսթիֆատէ ի- տէճէքլէրինտէն , ամէլիյաթըն թաթիլի- նէ սէպէպիլէթ վիրմէմէք վէ իքմալընը թէսիլ վէ թէսիլի իթմէք իւղըէ , մէ- սարիֆի մէրգուլմէտէն սու ասհապընըն հիւսէլէրինէ իսապէթ իտիւպ Տայիրէտէն իրայէ վէ թէպիլղ օլունաճագ բուսուլա- լարտա մուհարըէր մէպալիլղի , սէրիլէն թէտիլէ վէ իֆա իթմէլէրի , իսթար վէ իլան օլունուր :

24 Յուլիս 1875

Սէր քեաթիպ
Սիճն Բաթալեան

Իսկիլտար Ղուղղունճուղի բարձանց վրայ 360 կանգուն օգասուն և ընտիր գետին մը՝ ծախու է :

Ուղղող կհրաւիրուի առ տնօրինութիւն լրագրոյս :

20ՃԸԳԻԼԷՐԷ
ՀԷՏԻՅԷ

Տաճկերէն լեղուին հմուտ նշանաւոր աղգայնոյ մը գըլէն ելաճ է՝ տաճկերէն լեղուին համար գիւրուսոյց ընթերցարան մը յիշեալ անունով՝ որ բազմաթիւ օգ- տակարարոյն նիւթերու վրայ տեղեկու- թիւններ կպարունակէ հանդերձ պատ- կերներով , և միանգամայն կարեւոր խը- րատներ կաւանդէ : Կառաջարկեմք աղ- գային վարժարանաց տաճկական լեղուի յարգոյ ուսուցչաց , որ այս ընտիր ըն- թերցարանը տան ուսանողաց ձեռքը : - Գինն ալ աժան է , այսինքն՝ 5 ղըուշ , և կգտնուի ամեն հայ գրավաճառաց խա- նութներն ալ :

PILULES HOLLOWAY

ԳԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒՆՈՒԷԻ

Լեարգի ստամոքսի , և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար՝ խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը , նաև ջղային տկարութեան , ուժաթափութեան և տխրութեան համար . կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անշարժա- րութեանց հետքերը : Սրտի և երկկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի . արիւնը մաք- րելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնա- ւորէ , և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազդեցու- թեամբը սրտախանութիւն , կուծուութիւն , մաղձային հիւանդութիւններ , որովայնի մէջ լեցուած կաղեր , գլխի ցաւեր կը վանէ . մար- սողութիւնը կը չափաւորի , և մարմինը մաք- րուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնա- պատճառ կըլլան , առողջ , ուժեղ , և բնական զիրքը կըգեցնուի :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՆՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնը և վէրք բուժե- լու մասին ունեցած պալսամական յատկու- թեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը . հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր , ուռեցք , քաղց- կեղ (շիրիփէնչէ) , սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան . օգտակար է նաև հարբուխի , հազի , սրտի բարախման , մանաւանդ օգացաւ (եէլ) ըստած հիւանդութեան : Իւր կաղղուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդու- թեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմադրաւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ , որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով , և մասնաւորապէս Պահճէ-գափու Թաշ խանի կող- մերը Պ. Գասապեանի գեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի :

Աւելի առնել ուղղող կը հրաւիրուի առ հե- ղինակն տղթոր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 535 :

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆԶԻ

1.—Փոռնը 2ՈՐԵԲԵՏԱԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :

2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրա- քաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւա- ռաց համար :

3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժա- նորդ կընդունուի :

4.—Տեղափան ու գաւառական թղթատա- րութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :

5.—Հատը 40 փարայ է , և կը գտնուի ա- մեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ- ծախողներու քով :

6.—Ծանուցման տողը 3 ղըուշ է մէկ անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար :

7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան , Կ. Պոլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին յարկ թիւ 19 :

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ . Ս . ԱԼԱԶԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ . Ս . Դ . ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԻ
Բիգա փաշա խան քիւ 3